

Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби"

Наказ Міністерства фінансів України
від 27 квітня 2000 року N 92

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
18 травня 2000 р. за N 288/4509

Із змінами і доповненнями, внесеними
наказами Міністерства фінансів України
від 30 листопада 2000 року N 304,
від 25 листопада 2002 року N 989,
від 22 листопада 2004 року N 731,
від 16 березня 2005 року N 235,
від 11 грудня 2006 року N 1176,
від 5 березня 2008 року N 353,
від 14 жовтня 2008 року N 1238,
від 25 вересня 2009 року N 1125,
від 30 листопада 2009 року N 1396

(враховуючи зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України
від 17 грудня 2012 року N 1343

до наказу Міністерства фінансів України від 12 жовтня 2010 року N 1202;
зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України
від 30 листопада 2009 року N 1396, діють до 1 січня 2015 року),
від 18 березня 2011 року N 372,
від 9 грудня 2011 року N 1591,
від 31 травня 2012 року N 658,
від 27 червня 2013 року N 627,
від 8 лютого 2014 року N 48

Додатково див. лист
Міністерства фінансів України
від 27 жовтня 2005 року N 31-34000-20-27/22884

На виконання Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 1998 року N 1706, та рішення Урядового комітету економічного розвитку від 3 березня 2000 року N 2/3 **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" (далі - Положення (стандарт) 7), схвалене Методологічною радою з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України, що додається.

2. Установити, що:

2.1. Положення (стандарт) 7 набуває чинності з 1 липня 2000 року.

2.2. Інші нормативні акти Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку діють у частині, що не суперечить Положенню (стандарту) 7.

3. Визнати таким, що з 1 липня 2000 року втрачає чинність, наказ Міністерства фінансів України від 24 липня 1997 року N 159 "Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку балансової вартості груп основних фондів", зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14 серпня 1997 року за N 310/2114, із змінами і доповненнями.

Заступник Міністра

В. В. Регурецький

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства фінансів України
від 27 квітня 2000 р. N 92

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
18 травня 2000 р. за N 288/4509

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби"

Загальні положення

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" (далі - Положення (стандарт) 7) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи (далі - основні засоби), а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

(пункт 1 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

2. Норми Положення (стандарту) 7 застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (далі - підприємства) усіх форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності).

(пункт 2 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства фінансів України від
09.12.2011 р. N 1591)

(підпунктом 2.1 пункту 2 Змін, затверджених наказом
Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396,
передбачені зміни до пункту 2)

3. Положення (стандарт) 7 не поширюється на:

3.1. Операції з біологічними активами, які пов'язані із сільськогосподарською діяльністю та оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, особливості обліку яких визначаються іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

3.2. Невідтворювані природні ресурси, особливості обліку яких визначаються іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

3.3. Основні засоби, що утримуються з метою продажу, особливості обліку яких визначаються іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

3.4. Інвестиційну нерухомість, особливості обліку якої визначаються іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

(пункт 3 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989,
у редакції наказів Міністерства фінансів України
від 11.12.2006 р. N 1176,
від 05.03.2008 р. N 353)

4. Терміни, що наведені в положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, мають таке значення:

Амортизація - систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Вартість, яка амортизується, - первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.

Група основних засобів - сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання необоротних матеріальних активів.

Зменшення корисності - втрата економічної вигоди в сумі перевищення залишкової вартості активу над сумою очікуваного відшкодування.

Знос основних засобів - сума амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання.

(абзац шостий пункту 4 в редакції наказу Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

Ліквідаційна вартість - сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство/установа очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією).

(абзац сьомий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

(абзац восьмий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

Об'єкт основних засобів - це: закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс - певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством/установою.

(абзац дев'ятий пункту 4 в редакції наказу Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна з цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів.

Подібні (однорідні) об'єкти - об'єкти, які мають однакове функціональне призначення та однакову справедливу вартість.

(абзац одинадцятий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 18.03.2011 р. N 372)

Первісна вартість - історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів.

Переоцінена вартість - вартість необоротних активів після їх переоцінки.

Строк корисного використання (експлуатації) - очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи будуть використовуватися підприємством/установою або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством/установою обсяг продукції (робіт, послуг).

(абзац чотирнадцятий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

Сума очікуваного відшкодування необоротного активу - найбільша з двох оцінок: чиста вартість реалізації або теперішня вартість майбутніх чистих грошових надходжень від використання необоротного активу, включаючи його ліквідаційну вартість.

(абзац п'ятнадцятий пункту 4 в редакції наказу Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

Капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи - витрати на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу), що здійснюються підприємством.

(пункт 4 доповнено абзацом шістнадцятим згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989, абзац шістнадцятий пункту 4 у редакції наказу Міністерства фінансів України від 18.03.2011 р. N 372)

Чиста вартість реалізації необоротного активу - справедлива вартість необоротного активу за вирахуванням очікуваних витрат на його реалізацію.

(пункт 4 доповнено абзацом сімнадцятим згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

Залишкова вартість - різниця між первісною (переоціненою) вартістю необоротного активу і сумою його накопиченої амортизації (зносу).

(пункт 4 доповнено абзацом вісімнадцятим згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

Справедлива вартість - сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату.

(пункт 4 доповнено абзацом дев'ятнадцятим згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.,

Визнання та оцінка основних засобів

5. Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби класифікуються за такими групами:

5.1. Основні засоби

5.1.1. Земельні ділянки.

5.1.2. Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом.

(підпункт 5.1.2 підпункту 5.1 пункту 5 у редакції наказу
Міністерства фінансів України від 18.03.2011 р. N 372)

5.1.3. Будівлі, споруди та передавальні пристрої.

(підпункт 5.1.3 підпункту 5.1 пункту 5 у редакції наказу
Міністерства фінансів України від 18.03.2011 р. N 372)

5.1.4. Машини та обладнання.

5.1.5. Транспортні засоби.

5.1.6. Інструменти, прилади, інвентар (меблі).

5.1.7. Тварини.

(підпункт 5.1.7 підпункту 5.1 пункту 5 у редакції наказу
Міністерства фінансів України від 11.12.2006 р. N 1176)

5.1.8. Багаторічні насадження.

5.1.9. Інші основні засоби.

5.2. Інші необоротні матеріальні активи

5.2.1. Бібліотечні фонди.

5.2.2. Малоцінні необоротні матеріальні активи.

5.2.3. Тимчасові (нетитульні) споруди.

5.2.4. Природні ресурси.

5.2.5. Інвентарна тара.

5.2.6. Предмети прокату.

5.2.7. Інші необоротні матеріальні активи.

Підприємства можуть установлювати вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів.

5.3. Підпункт 5.3 пункту 5 виключено

(пункт 5 доповнено підпунктом 5.3 згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989,

підпункт 5.3 пункту 5 виключено згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 18.03.2011 р. N 372)

6. Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує імовірність того, що підприємство/установа отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена.

(пункт 6 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396,
зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України
від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

7. Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства/установи за первісною вартістю. Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів.

(пункт 7 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396,
зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України
від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

8. Первісна вартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);

реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються в зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;

суми ввізного мита;

суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству/установі);

(абзац п'ятий пункту 8 із змінами, внесеними згідно з
наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396,
зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України
від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;

витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів;

(абзац сьомий пункту 8 із змінами, внесеними згідно з
наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Фінансові витрати не включаються до первісної вартості основних засобів, придбаних (створених) повністю або частково за рахунок запозичень (за винятком фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 "Фінансові витрати").

(абзац дев'ятий пункту 8 у редакції наказу
Міністерства фінансів України від 11.12.2006 р. N 1176)

Первісна вартість об'єкта основних засобів збільшується з одночасним створенням забезпечення на обґрунтовану розрахунком суму зобов'язання, яке відповідно до законодавства виникає у підприємства щодо демонтажу, переміщення цього об'єкта та приведення земельної ділянки, на якій він розташований, у стан, придатний для подальшого використання (зокрема на передбачену законодавством рекультивацию порушених земель).

(пункт 8 доповнено абзацом десятим згідно з наказом Міністерства фінансів України від 05.03.2008 р. N 353)

9. Первісна вартість об'єктів основних засобів, зобов'язання за які визначені загальною сумою, визначається розподілом цієї суми пропорційно до справедливої вартості окремого об'єкта основних засобів.

10. Первісна вартість безоплатно отриманих основних засобів дорівнює їх справедливій вартості на дату отримання з урахуванням витрат, передбачених пунктом 8 Положення (стандарту) 7.

(абзац перший пункту 10 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2000 р. N 304)

Первісною вартістю основних засобів, що внесені до статутного капіталу підприємства, визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість з урахуванням витрат, передбачених пунктом 8 Положення (стандарту) 7.

(абзац другий пункту 10 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

11. Первісна вартість об'єктів, переведених до основних засобів з оборотних активів, товарів, готової продукції тощо дорівнює її собівартості, яка визначається згідно з положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" та 16 "Витрати".

12. Первісна вартість об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта основних засобів. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливу вартість, то первісною вартістю об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, є справедлива вартість переданого об'єкта з включенням різниці до витрат звітного періоду.

13. Первісна вартість об'єкта основних засобів, придбаного в обмін (або частковий обмін) на неподібний актив, дорівнює справедливій вартості переданого немонетарного активу, збільшеній (зменшеній) на суму грошових коштів чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну.

(пункт 13 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.09.2009 р. N 1125)

14. Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта. Залишкова вартість основних засобів зменшується у зв'язку з частковою ліквідацією об'єкта основних засобів. Первісна (переоцінена) вартість основних засобів може бути збільшена на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням та ремонтом об'єкта, визначену у порядку, встановленому податковим законодавством.

(пункт 14 із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства фінансів України від 22.11.2004 р. N 731, від 18.03.2011 р. N 372)

15. Витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані (проведення технічного огляду, нагляду, обслуговування, ремонту тощо) та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання, включаються до складу витрат.

(пункт 15 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.09.2009 р. N 1125)

Переоцінка основних засобів

16. Підприємство/установа може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У

разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

(абзац перший пункту 16 із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989, від 30.11.2009 р. N 1396, зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

Переоцінка основних засобів тієї групи, об'єкти якої вже зазнали переоцінки, надалі має проводитися з такою регулярністю, щоб їх залишкова вартість на дату балансу суттєво не відрізнялася від справедливої вартості.

(пункт 16 доповнено абзацом другим згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

Не підлягають переоцінці малоцінні необоротні матеріальні активи і бібліотечні фонди, якщо амортизація їх вартості здійснюється за методами, викладеними в другому реченні пункту 27 Положення (стандарту) 7.

(пункт 16 доповнено абзацом третім згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

Первісна (переоцінена) вартість об'єкта основних засобів може бути збільшена на суму індексації, проведеної у порядку, встановленому податковим законодавством, з відображенням у бухгалтерському обліку в порядку, передбаченому пунктами 19 - 21 Положення (стандарту) 7.

(пункт 16 доповнено абзацом четвертим згідно з наказом Міністерства фінансів України від 18.03.2011 р. N 372)

17. Переоцінена первісна вартість та сума зносу об'єкта основних засобів визначається множенням відповідно первісної вартості і суми зносу об'єкта основних засобів на індекс переоцінки. Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість.

Якщо залишкова вартість об'єкта основних засобів дорівнює нулю, то його переоцінена залишкова вартість визначається додаванням справедливої вартості цього об'єкта до його первісної (переоціненої) вартості без зміни суми зносу об'єкта. При цьому для таких об'єктів, що продовжують використовуватися, обов'язково визначається ліквідаційна вартість.

(пункт 17 доповнено абзацом другим згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2000 р. N 304, абзац другий пункту 17 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 22.11.2004 р. N 731)

18. Відомості про зміни первісної вартості та суми зносу основних засобів заносяться до реєстрів їх аналітичного обліку.

19. Сума дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів включається до складу капіталу у дооцінках та відображається в іншому сукупному доході, а сума уцінки - до складу витрат, крім випадків, що наведені в пункті 20 Положення (стандарту) 7.

(пункт 19 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. N 627)

20. У разі наявності (на дату проведення чергової (останньої) дооцінки об'єкта основних засобів) перевищення суми попередніх уцінок об'єкта і втрат від зменшення його корисності над сумою попередніх дооцінок залишкової вартості цього об'єкта і вигід від відновлення його корисності сума чергової (останньої) дооцінки, але не більше зазначеного перевищення, включається до складу доходів звітного періоду, а різниця (якщо сума чергової (останньої)

дооцінки більше зазначеного перевищення) спрямовується на збільшення капіталу у дооцінках та відображається в іншому сукупному доході.

(абзац перший пункту 20 із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства фінансів України від 16.03.2005 р. N 235, від 27.06.2013 р. N 627)

У разі наявності (на дату проведення чергової (останньої) уцінки об'єкта основних засобів) перевищення суми попередніх дооцінок об'єкта і вигід від відновлення його корисності над сумою попередніх уцінок залишкової вартості цього об'єкта і втрат від зменшення його корисності сума чергової (останньої) уцінки, але не більше зазначеного перевищення, спрямовується на зменшення капіталу у дооцінках та відображається в іншому сукупному доході, а різниця (якщо сума чергової (останньої) уцінки більше зазначеного перевищення) включається до витрат звітного періоду.

(абзац другий пункту 20 із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства фінансів України від 16.03.2005 р. N 235, від 27.06.2013 р. N 627)

(пункт 20 в редакції наказу Міністерства фінансів України від 30.11.2000 р. N 304)

21. При вибутті об'єктів основних засобів, які раніше були переоцінені, перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок залишкової вартості цього об'єкта основних засобів включається до складу нерозподіленого прибутку з одночасним зменшенням капіталу у дооцінках. Перевищення сум попередніх дооцінок об'єкта основних засобів над сумою попередніх уцінок залишкової вартості цього об'єкта основних засобів може щомісяця (щокварталу, раз на рік) у сумі, пропорційній нарахуванню амортизації, включатися до складу нерозподіленого прибутку з одночасним зменшенням капіталу у дооцінках. При цьому до складу нерозподіленого прибутку при вибутті цього об'єкта включається залишок перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок такого об'єкта, що відображений у складі капіталу у дооцінках. Відомості про суму перевищення попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок об'єкта, що включені до складу нерозподіленого прибутку, заносяться до реєстрів аналітичного обліку основних засобів.

(пункт 21 із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства фінансів України від 22.11.2004 р. N 731, від 27.06.2013 р. N 627)

Амортизація основних засобів

22. Об'єктом амортизації є вартість, яка амортизується (окрім вартості земельних ділянок, природних ресурсів і капітальних інвестицій).

(пункт 22 в редакції наказу Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989, із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства фінансів України від 25.09.2009 р. N 1125, від 18.03.2011 р. N 372)

23. Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який встановлюється підприємством/установою (у розпорядчому акті) при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації.

(пункт 23 із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р., від 31.05.2012 р. N 658)

24. При визначенні строку корисного використання (експлуатації) слід ураховувати:

очікуване використання об'єкта підприємством/установою з урахуванням його потужності або продуктивності;

(абзац другий пункту 24 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

фізичний та моральний знос, що передбачається;

правові або інші обмеження щодо строків використання об'єкта та інші фактори.

25. Строк корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів переглядається в разі зміни очікуваних економічних вигод від його використання.

Амортизація об'єкта основних засобів нараховується, виходячи з нового строку корисного використання, починаючи з місяця, наступного за місяцем зміни строку корисного використання.

26. Амортизація основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів) нараховується із застосуванням таких методів:

1) прямолінійного, за яким річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів;

(підпункт 1 пункту 26 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

2) зменшення залишкової вартості, за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість;

3) прискореного зменшення залишкової вартості, за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється, виходячи із строку корисного використання об'єкта, і подвоюється;

4) кумулятивного, за яким річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання;

(підпункт 4 пункту 26 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

5) виробничого, за яким місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів.

Нарахування амортизації може здійснюватися з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством (крім випадку застосування виробничого методу).

(абзац сьомий пункту 26 у редакції наказу Міністерства фінансів України від 18.03.2011 р. N 372)

27. Амортизація об'єктів, зазначених у підпункті 5.2 пункту 5 Положення (стандарту) 7, нараховується за методами, що наведені в підпунктах 1 і 5 пункту 26 Положення (стандарту) 7. Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів і бібліотечних фондів може нараховуватися у першому місяці використання об'єкта в розмірі 50 відсотків його вартості, яка амортизується, та решта 50 відсотків вартості, яка амортизується, у місяці їх вилучення з активів (списання з балансу) внаслідок невідповідності критеріям визнання активом або в першому місяці використання об'єкта 100 відсотків його вартості.

(пункт 27 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

28. Метод амортизації обирається підприємством самостійно з урахуванням очікуваного способу отримання економічних вигод від його використання.

Метод амортизації об'єкта основних засобів переглядається у разі зміни очікуваного способу отримання економічних вигод від його використання. Нарахування амортизації за новим методом починається з місяця, наступного за місяцем прийняття рішення про зміну методу амортизації.

29. Нарахування амортизації проводиться щомісячно.

(абзац перший пункту 29 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

Місячна сума амортизації при застосуванні прямолінійного методу визначається діленням річної суми амортизації на 12. Місячна сума амортизації при застосуванні методів зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивного визначається діленням суми амортизації за повний рік корисного використання на 12.

(абзац другий пункту 29 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання. Нарахування амортизації при застосуванні виробничого методу починається з дати, що настає за датою, на яку об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання.

(абзац третій пункту 29 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 25.09.2009 р. N 1125)

Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття об'єкта основних засобів, переведення його на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію. Нарахування амортизації при застосуванні виробничого методу амортизації припиняється з дати, що настає за датою вибуття об'єкта основних засобів.

(абзац четвертий пункту 29 із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989, від 18.03.2011 р. N 372)

30. Суму нарахованої амортизації всі підприємства/установи відображають збільшенням суми витрат підприємства/установи і зносу основних засобів.

(абзац перший пункту 30 із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989, від 30.11.2009 р. N 1396, зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

Одночасно на суму нарахованої амортизації об'єктів зовнішнього благоустрою та житлових будинків, що перебувають на балансах житлово-комунальних організацій, які належать до сфери управління органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади, а

також автомобільних доріг загального користування збільшуються доходи цих підприємств і організацій із зменшенням додаткового капіталу (капіталу у дооцінках, у разі проведення переоцінки зазначених об'єктів), а при його недостатності - статутного капіталу.

(абзац другий пункту 30 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. N 627)

Організації, звичайна діяльність яких не спрямована на відновлення житлових будинків та інших будівель, можуть також застосовувати норму частини другої цього пункту.

Зменшення корисності основних засобів

31. Втрати від зменшення корисності об'єктів основних засобів включаються до складу витрат звітного періоду із збільшенням у балансі суми зносу основних засобів, а щодо об'єктів основних засобів, відображених в обліку за переоціненою вартістю, - відображаються у порядку, передбаченому абзацом другим пункту 20 Положення (стандарту) 7.

32. Сума вигід від відновлення корисності об'єкта основних засобів, визнана відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 "Зменшення корисності активів", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24 грудня 2004 року N 817 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 січня 2005 року за N 35/10315, відображається визнанням доходу з одночасним зменшенням суми зносу об'єкта основних засобів. Вигоди від відновлення корисності об'єктів основних засобів, відображених в обліку за переоціненою вартістю, відображаються у порядку, передбаченому абзацом першим пункту 20 Положення (стандарту) 7.

(пункт 32 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 16.03.2005 р. N 235)

Вибуття основних засобів

33. Об'єкт основних засобів вилучається з активів (списується з балансу) у разі його вибуття внаслідок безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом.

(пункт 33 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 14.10.2008 р. N 1238)

34. Фінансовий результат від вибуття об'єктів основних засобів визначається вирахуванням з доходу від вибуття основних засобів їх залишкової вартості, непрямих податків і витрат, пов'язаних з вибуттям основних засобів.

Регістри аналітичного обліку основних засобів, що вибули, додаються до документів, якими оформлені факти вибуття основних засобів.

35. У разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів його первісна (переоцінена) вартість та знос зменшуються відповідно на суму первісної (переоціненої) вартості та зносу ліквідованої частини об'єкта.

Розкриття інформації про основні засоби у примітках до фінансової звітності

36. У примітках до фінансової звітності щодо кожної групи основних засобів наводиться така інформація:

36.1. Вартість (первісна або переоцінена), за якою основні засоби відображені в балансі.

36.2. Методи амортизації, що застосовуються підприємством/установою, та діапазон строків корисного використання (експлуатації).

(підпункт 36.2 пункту 36 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396,

зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України
від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

36.3. Наявність та рух у звітному році:

36.3.1. Первісна (переоцінена) вартість та сума зносу на початок звітнього року.

36.3.2. Первісна вартість основних засобів, які визнані активом, з виділенням вартості основних засобів, отриманих в результаті об'єднання підприємств.

36.3.3. Сума зміни первісної (переоціненої) вартості та зносу основних засобів у результаті переоцінки.

36.3.4. Первісна (переоцінена) вартість та сума зносу основних засобів, які вибули.

36.3.5. Сума нарахованої амортизації.

36.3.6. Сума втрат від зменшення корисності і сума вигід від відновлення корисності, відображені в звіті про фінансові результати в звітному періоді.

(підпункт 36.3.6 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства фінансів України від 16.03.2005 р. N 235)

36.3.7. Інші зміни первісної (переоціненої) вартості та сума зносу основних засобів.

36.3.8. Первісна (переоцінена) вартість та сума зносу на кінець звітнього року.

37. У примітках до фінансової звітності також наводиться така інформація:

37.1. Первісна (переоцінена) вартість і сума зносу основних засобів, щодо яких існують передбачені чинним законодавством обмеження володіння, користування та розпорядження.

(підпункт 37.1 із змінами, внесеними згідно з наказами
Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989,
від 25.09.2009 р. N 1125)

37.2. Первісна (переоцінена) вартість і сума зносу переданих у заставу основних засобів.

(підпункт 37.2 із змінами, внесеними згідно з наказами
Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989,
від 25.09.2009 р. N 1125)

37.3. Сума капітальних інвестицій в основні засоби за звітний рік.

(підпункт 37.3 в редакції наказу
Міністерства фінансів України від 25.11.2002 р. N 989)

37.4. Сума укладених угод на придбання у майбутньому основних засобів.

37.5. Залишкова вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо).

37.6. Первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів, які продовжують використовуватись.

37.7. Залишкова вартість основних засобів, вилучених з експлуатації для продажу.

37.8. Первісна вартість, залишкова вартість та метод оцінки основних засобів, отриманих за рахунок цільового фінансування.

38. У примітках до фінансової звітності наводиться інформація про зміну розміру додаткового капіталу в результаті переоцінки основних засобів та обмеження щодо його розподілу між власниками (учасниками).

39. У примітках до консолідованої фінансової звітності щодо кожної групи основних засобів наводиться сума курсових різниць у зв'язку з перерахунком вартості основних засобів, наведеної у фінансовій звітності дочірніх підприємств.

Особливості бухгалтерського обліку основних засобів установами

40. Для цілей бухгалтерського обліку група 5.2 "Інші необоротні матеріальні активи" класифікується за такими підгрупами:

40.1. Музейні фонди;

40.2. Бібліотечні фонди;

40.3. Малоцінні необоротні матеріальні активи;

40.4. Білизна, постільні речі, одяг та взуття;

40.5. Інвентарна тара;

40.6. Прилади та апарати для наукових цілей;

40.7. Необоротні матеріальні активи спеціального призначення;

40.8. Інші необоротні матеріальні активи.

Установи зараховують до малоцінних необоротних матеріальних активів предмети вартістю (без податку на додану вартість), що не перевищує 1000 гривень.

41. Первісна вартість основних засобів, отриманих безоплатно від установ, дорівнює первісній (переоціненій) вартості основних засобів установи, що їх передала, з урахуванням витрат, передбачених пунктом 8 цього Положення (стандарту), з наведенням нарахованої суми зносу.

Первісною вартістю основних засобів, отриманих безоплатно від інших осіб, визнається їх справедлива вартість на дату отримання з урахуванням витрат, передбачених пунктом 8 цього Положення (стандарту).

42. Суму дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів установи зараховують до фонду дооцінки активів, а суму уцінки - до складу витрат звітного періоду, крім випадків, наведених у пункті 43 Положення (стандарту) 7.

43. Якщо суми попередніх уцінок перевищують суми попередніх дооцінок об'єкта основних засобів, то сума чергової дооцінки визнається доходами установи, але не більше зазначеного перевищення, а різниця зараховується до фонду дооцінки активів.

Якщо суми попередніх дооцінок перевищують суми попередніх уцінок об'єкта основних засобів, то сума чергової уцінки відображається зменшенням залишку фонду дооцінки активів, але не більше зазначеного перевищення, а різниця включається до складу витрат звітного періоду.

44. Залишок фонду дооцінки активів в останньому місяці кожного року списується на фінансовий результат минулих звітних періодів.

45. Амортизацію основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів) установи нараховують із застосуванням прямолінійного методу.

46. Амортизація необоротних матеріальних активів, зазначених у пункті 40 Положення (стандарту) 7, нараховується у першому місяці передачі у використання об'єкта необоротних

активів у розмірі 50 відсотків його первісної вартості та решта 50 відсотків первісної вартості - у місяці їх вилучення з активів (списання з балансу) унаслідок невідповідності критеріям визнання активом або нараховується у першому місяці передачі у використання об'єкта необоротних активів у розмірі 100 відсотків його первісної вартості.

Переоцінка таких необоротних матеріальних активів, що перебувають у використанні (експлуатації), не проводиться.

47. Якщо об'єкт основних засобів відображається в бухгалтерському обліку за переоціненою вартістю, то сума втрат від зменшення корисності відображається у порядку, передбаченому абзацом другим пункту 43 Положення (стандарту) 7, а сума вигід від відновлення корисності - у порядку, передбаченому абзацом першим пункту 43 Положення (стандарту) 7.

(Положення доповнено розділом згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, зміни, внесені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2009 р. N 1396, діють до 01.01.2015 р.)

**Начальник управління методології
бухгалтерського обліку у виробничій
сфері**

В. М. Пархоменко